

Euroopa Ülemkogu

Brüssel, 15. detsember 2023
(OR. en)

EUCO 23/23

CO EUR 18

MÄRKUS

Saatja:	Euroopa Ülemkogu eesistuja
Saaja:	Delegatsioonid
Teema:	Euroopa Ülemkogu kohtumine (14.–15. detsember 2023) – Mitmeaastase finantsraamistiku (2021–2027) läbirääkimispakett

Käesolevas dokumendis esitatud mitmeaastase finantsraamistiku läbivaatamist, koos kõikide selle komponentide ja prioriteetidega – st toetus Ukrainale, ränne ja välismõõde (rubriigid 4 ja 6), Euroopa strateegiliste tehnoloogiate platvorm, taasterahastu intressimaksud, erivahendid, uued omavahendid ning tegurid, mis vähendavad mõju liikmesriikide eelarvele – toetavad kindlalt 26 riigipead ja valitsusjuhti.

Me tuleme selle teema juurde tagasi järgmise aasta algul.

Kõik allpool esitatud arvud on esitatud jooksevhindades, kui ei ole märgitud teisiti.

TOETUS UKRAINALE

1. Euroopa Ülemkogu toonitab vajadust tagada koos partneritega Ukrainale aastateks 2024–2027 stabiilne, prognoositav ja jätkusuutlik rahaline toetus. Selleks et aidata kaasa riigi taastamisele, ülesehitamisele ja moderniseerimisele, edendada sotsiaalset ühtekuuluvust ja järkjärgulist lõimumist liiduga, pidades silmas võimalikku tulevast liidu liikmesust, luuakse aastateks 2024–2027 Ukraina rahastu.
2. Ajavahemikul 2024–2027 ei ületa rahastust kättesaadavaks tehtud vahendite kogusumma [50 miljardit] eurot, millest:
 - i) [33 miljardit] eurot antakse laenudena, mis tagatakse, pikendades 2027. aastani praegust liidu eelarvetagatist ülemmääradest suuremas summas Ukrainale kuni 2027. aasta lõpuni antava finantsabi puhul;
 - ii) [17 miljardit] eurot antakse tagastamatu toetusena uuest temaatilisest vahendist – Ukraina reservist, mis luuakse väljaspool 2021.–2027. aasta mitmeaastase finantsraamistiku ülemmäärasid. Potentsiaalne tulu saaks tekkida asjakohaste liidu õigusaktide alusel, mis käsitlevad eraõiguslike üksuste hoitavate, Venemaa Keskpanga tõkestatud varadest otseselt saadud erakorraliste tulude kasutamist.
3. Kättesaadavate summade kasutamise optimeerimiseks kantakse selle vahendi alusel kasutamata kulukohustuste ja maksete assigneeringud automaatselt üle järgmisesse aastasse. Kõigepealt võetakse kasutusele eelmisest aastast tulenev osa iga-aastasest summast.

4. Euroopa Ülemkogu rõhutab vajadust suurendada Ukraina isevastutust oma taastamis- ja ülesehituspüüdlustes Ukraina valitsuse koostatava kava abil, milles esitatakse Ukraina reformi- ja investeerimiskava ELiga ühinemise suunas liikumisel. Juba enne kava vastuvõtmist soositakse tugevalt väljaspool Euroopa Liitu asuvate rahastajate võimalikult laiaulatuslikku osalemist Ukraina taastamis- ja ülesehituspüüdlustes.
5. Rahastust Ukrainale antava toetuse eeltingimus on see, et Ukraina jätkab tulemuslike demokraatlike mehhanismide, sealhulgas parlamentaarse mitmeparteisüsteemi ja õigusriigi põhimõtete järgimist ja austamist ning tagab jätkuvalt inimõiguste, sealhulgas vähemuste õiguste austamise. Rahastu rakendamisel võtavad komisjon ja Ukraina kõik asjakohased meetmed, et kaitsta liidu finantshuve, eelkõige seoses pettuste, korrupsiooni, huvide konfliktide ja õigusnormide rikkumise ärahoidmise, avastamise ja kõrvaldamisega.
6. Ukraina rahastu juhtimises on keskne roll nõukogul. See tähendab, et Ukraina kava vastuvõtmiseks ja muutmiseks ning maksete heakskiitmiseks ja peatamiseks võetakse kvalifitseeritud häälteenamusega vastu nõukogu rakendusotsus, tuginedes komisjoni asjakohastele hinnangutele ja ettepanekutele.

RUBRIIGID 4 JA 6 – RÄNNE JA VÄLISMÕÕDE

7. Ränne on Euroopa väljakutse, millele Euroopa peab reageerima.
8. Selleks et tagada piisav rahastus, et toetada liikmesriike rände ja piirihaldusega seotud kiireloomuliste probleemide ja vajadustega tegelemisel kõige suurema surve all olevates liikmesriikides ning sõdadest Ukrainas ja Lähis-Idas mõjutatud liikmesriikides, ning uue rände- ja varjupaigaleppe rakendamine pärast selle vastuvõtmist, sealhulgas uute piirimenetluste rakendamine, nähakse ette rubriigi 4 suurendamine [2 miljardi] euro võrra.

9. Euroopa Ülemkogu tuleb meelde ühtekuuluvuspoliitika vahendite võimalikku kasutamist rändeprobleemide ja -vajaduste käsitlemiseks. Selleks kutsub ülemkogu komisjoni üles aitama liikmesriikidel seda võimalust kasutada.
10. Et liit saaks erakordsete geopoliitiliste pingete tingimustes anda vajalikku toetust, suurendatakse rubriigi 6 prioriteetidele eraldatavaid vahendeid [7,6 miljardi] euro võrra. See aitab jätkata kolmandate riikidega tulemuslikku rändealast koostööd, sealhulgas Süüria pagulaste toetamist Türgis ja piirkonnas laiemalt, ning jätkata ELi Aafrika usaldusfondi kaudu varem rakendatud meetmeid. Samuti aitab see toetada Lääne-Balkanit, lõunanaabrust ja Aafrikat, sealhulgas partnerlusi ning rändeteede rahastamist. Tagada tuleks piisav rahastamine naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi „Gloaalne Euroopa“ puhvri jaoks.

EUROOPA STRATEEGILISTE TEHNOLOOGIATE PLATVORM (STEP)

11. Euroopa Liit peab tagama oma suveräänsuse ja konkurentsivõime strateegilistes sektorites, tugevdades oma vastupanuvõimet ja tootlikkust, mobiliseerides rahalisi vahendeid, vähendades oma strateegilist sõltuvust, investeerides tulevikuoskustesse ning muutes oma majandusliku, tööstusliku ja tehnoloogilise baasi rohe- ja digipöördele kohaseks, kaitstes ühtekuuluvust ja võrdseid võimalusi ühtsel turul. Euroopa Ülemkogu tervitab olemasolevate ELi rahastamisvahendite võimendamist eesmärgiga võtta kiiresti kasutusele rahaline toetus investeeringuteks elutähtsatesse tehnoloogiatesse.

Sel eesmärgil hõlbustatakse olemasolevate rahaliste vahendite kasutamist ja luuakse koostoimet rahastamisvahendite vahel, et suurendada toetust elutähtsatele tehnoloogiatele. Selleks kohaldatakse programmitöö perioodi 2021–2027 STEPi prioriteetide suhtes 100 % kaasrahastamise määra ja 30 % ulatuses eelmakseid.

12. Kaitseinvesteeringute suutlikkuse suurendamiseks eraldatakse Euroopa Kaitsefondile rubriigis 5 täiendavalt [1,5 miljardit] eurot.
13. Leevendamaks liikmesriikidele avalduvat haldussurvet, et võimaldada neil viia läbi ümberplaneerimine STEPi eesmärkide saavutamiseks ning tagada programmide nõuetekohane lõpetamine, tuleks programmitöö perioodi 2014–2020 puudutava lõpliku vahemaksetaotluse ja sellega seotud dokumentide esitamise tähtaega pikendada 12 kuu võrra ning viimasel aruandeaastal deklareeritud kulude suhtes kohaldatakse 100 % kaasrahastamise määra.

TAASTERAHASTU „NEXT GENERATION EU“ INTRESSIMAKSED

14. Selleks et täita liidu juriidilist kohustust katta õigeaegselt ja täielikult taasterahastu intressimaksed, et vajaduse korral täiendada rubriigi 2b praeguseid eraldisi, tagatakse alljärgneva *astmelise mehhanismiga* vajalike summade kättesaadavus tasumisele kuuluvate intressi- ja kupongimaksete kulude tasumiseks.
15. 1. etapp: aastaeelarve rubriigi 2b olemasolev taasterahastu eelarverida kasutatakse täielikult ära.

2. etapp: kui taasterahastu intressimaksete kulusid ei ole võimalik katta rubriigi 2b olemasolevalt taasterahastu eelarverealt, taotletakse rahastamist vajalike summade olulise osa katmiseks niipalju kui võimalik iga-aastase eelarvemenetluse raames, eesmärgiga võtta kasutusele summa, mille sihttase on võrdne umbes 50 %ga taasterahastu intressimaksete kulude ülemmäärade ületamisest. Selleks kasutatakse programmide eelarve täitmise ja prioriteetide muutmisega loodud manööverdamisruumi, samuti mittetemaatilisi erivahendeid (paindlikkusinstrument ja ühtne varuinstrument), kooskõlas kohaldatavate valdkondlike normide ja muude juriidiliste kohustustega, võttes arvesse prioriteete ja konservatiivse eelarvestamise põhimõtet. Käesolevas lõikes osutatud ümberjaotamine ja prioriteetide muutmise ei mõjuta liikmesriikide riiklikke assigneeringuid, mille suhtes on võetud õiguslikke kohustusi, eelkõige ÜPP ja ühtekuuluvuspoliitika kohaseid assigneeringuid.

3. etapp: luuakse uus vahend, millega ületatakse mitmeaastase finantsraamistiku ülemmäärasid. See vahend on erandlik ja piirdub olukorraga, kus taasterahastu laenuvõtmistehingud on arenevates turutingimustes veel pooleli.

See vahend võetakse kasutusele üksnes juhul, kui pärast 1. ja 2. etappi on vaja täiendavat rahastamist. Igal aastal võetakse kõnealusest vahendist kõigepealt kasutusele summa, mis vastab maksimaalselt selliste eelnevatel aastatel liidu programmidest vabastatud kulukohustuste summale, mida ei kanta üle muude kohaldatavate erinormide alusel. Kõnealuse vahendi kasutuselevõtmisel ei võeta arvesse sihtotstarbelisele välistulule vastavat kulukohustuste vabastamist.

Ootamatus olukorras, kui ülemmäärade ületamine on endiselt katmata, esitab komisjon ettepaneku võtta kaitsemeetmena kõnealuse vahendi kaudu kasutusele lisaassigneeringud.

16. Nõukogu hindab iga-aastase eelarvemenetluse raames enne aastaelarve kohta oma seisukoha vastuvõtmist, kas etappide 1–3 kohane rahastamislahendus taasterahastu intressimaksete kulude katmiseks ja vajaduse korral kaitsemeetme kasutuselevõtmine on asjakohane.

Kui nõukogu leiab, et kaitsemeetme kasutuselevõtmine ei ole asjakohane, palub ta komisjonil oma ettepanekut uuesti hinnata, eesmärgiga suurendada iga-aastase eelarvemenetluse käigus kasutusele võetavat summat. Nõukogu pöörab eriti tähelepanu 3. etapis kasutusele võetud vabastatud kulukohustuste tasemele, kui see tase ulatub 5 miljardi euronit aastas või ületab kumulatiivselt 15 miljardit eurot aastatel 2025–2027.

17. Erandjuhul, kui üks või mitu liikmesriiki leiab, et kaitsemeetme kasutuselevõtmisega esineb tõsisemaid probleeme, võivad nad paluda Euroopa Ülemkogu eesistujal võtta see küsimus järgmisel Euroopa Ülemkogu kohtumisel arutusele.

18. See uus vahend on erandlik ja piiratud praeguse mitmeaastase finantsraamistiku kestusega. See ei mõjuta järgmist mitmeaastast finantsraamistikku.
19. Euroopa Ülemkogu tuletab meelde aluslepingute kohast kohustust tagada rahaliste vahendite olemasolu liidu juriidiliste kohustuste täitmiseks kolmandate isikute suhtes.
20. Paindlikkusinstrumendi kogusumma ülemmäära suurendatakse [2 miljardi] euro võrra.

ERIVAHENDID

Solidaarsus- ja hädaabireserv

21. Solidaarsus- ja hädaabireservi maksimumsummat suurendatakse [1,5 miljardi] euro võrra.
22. Pidades silmas Euroopa territooriumi tabanud loodusõnnetusi ning kolmandaid riike tabanud loodusõnnetusi ja humanitaarkriise ning eesmärgiga vältida omavahel võistlevate prioriteetide tekkimist, tuleks olemasolev solidaarsus- ja hädaabireserv jagada kaheks eraldi rahastamisvahendiks järgmiselt:
 - i) Euroopa solidaarsusreservi summaks nähakse ette 800 miljonit eurot aastas, mida suurendatakse aastas [216 miljoni] euro võrra (2018. aasta hindades), Euroopa Liidu Solidaarsusfondist hädaolukordadele reageerimiseks antava abi jaoks;
 - ii) hädaabireservi summaks nähakse ette 400 miljonit eurot aastas, mida suurendatakse aastas [108 miljoni] euro võrra (2018. aasta hindades), et reageerida kiiresti konkreetsetele hädaolukordadele liidus või kolmandates riikides.
23. Euroopa solidaarsusreservis ja hädaabireservis aasta jooksul kasutamata jäänud ning kehtivate reeglite järgi tühistamisele kuuluvad summad tehakse kättesaadavaks järgneval aastal, et neid oleks võimalik kasutada paindlikkusinstrumendis.

UUED OMAVAHENDID

24. Nagu 2020. aastal kokku lepiti, jätkab liit tööd uute omavahendite kasutuselevõtmiseks. Pärast 2023. aastat kasutusele võetud uutest omavahenditest saadavat tulu kasutatakse Euroopa Liidu taasterahastu laenude ennetähtaegseks tagasimaksmiseks.

MÕJU MAKSETELE

25. Selleks et tagada maksete assigneeringute piisav tase, mis vastaks suurenenud kulukohustuste assigneeringute tasemele, kehtestatakse maksete ülemmääraks [XXXX.] aastal [XXX] eurot.

TEGURID, MIS VÄHENDAVALD MÕJU LIIKMESRIIKIDE EELARVELE

26. Euroopa Ülemkogu rõhutab, et üha uute kriiside ning geopoliitilise ebastabiilsuse ja ebakindluse tingimustes seisavad liit ja liikmesriigid silmitsi eelarveprobleemidega.
27. Seetõttu rahastatakse läbivaatamise käigus kindlaks määratud prioriteete osaliselt järgmiselt.
28. Kahjustamata ühtegi praeguse mitmeaastase finantsraamistiku poliitilist prioriteeti, suunatakse eelmainitud prioriteetidele [10,6 miljardit] eurot ümber järgmiselt:
- a. [4,5 miljardi] euroga, millest [2,6 miljardit] eurot on naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi „Gloaalne Euroopa“ ning ühinemiseelse abi rahastamisvahendi (IPA) kulukohustuste vabastamisest tekkinud summa taaskasutus ning [1,9 miljardit] eurot on naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendist vabanenud summa, tulenevalt 2022. aastal otsustatud Ukrainale antava rahalise toetuse kulude lisamisest Ukraina rahastusse, toetatakse nendest programmidest rahastatavaid uusi prioriteete;
 - b. [2,1 miljardit] eurot jaotatakse ajavahemikuks 2021–2027 ümber programmist „Euroopa horisont“ ning seda kasutatakse eelarve läbivaatamise käigus kindlaks määratud programmide toetamiseks;

- c. [0,6 miljardit] eurot jaotatakse ümber Brexitiga kohanemise reservist;
- d. Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fondi iga-aastast summat vähendatakse alates 2024. aastast [30 miljoni] euronit (2018. aasta hindades), mis võimaldab saavutada ajavahemikul 2021–2027 kokku [1,3 miljardi] euro suuruse säästu, mis hõlmab ka 2021.–2023. aastal tühistatud summasid;
- e. [1,1 miljardit] eurot jaotatakse ümber ÜPP ja Ühtekuuluvusfondi otsese eelarve täitmise komponentidest, ilma et see mõjutaks järgmist mitmeaastast finantsraamistikku. See ei mõjuta liikmesriikide riiklike assigneeringuid
- f. [1 miljard] eurot jaotatakse ümber programmist „EL tervise heaks“.

KOKKUVÕTE

Euroopa Ülemkogu lepib kokku uutele prioriteetidele eraldatavate vahendite suurendamises [64,6 miljardi] euro võrra (millest [33 miljardit] eurot on laenuks ja [10,6 miljardit] eurot on ümber jaotatud summad) järgmiselt:

+ [50 miljardit] eurot Ukraina jaoks (17 miljardit eurot toetusi ja 33 miljardi euro väärtuses laene)
+ [2 miljardit] eurot rubriigi 4 („Ränne ja piirihaldus“) jaoks
+ [7,6 miljardit] eurot rubriigi 6 („Naabrus ja maailm“) jaoks
+ [1,5 miljardit] eurot Euroopa Kaitsefondi jaoks uuest rahastamisvahendist STEP (Euroopa strateegiliste tehnoloogiate platvorm)
+ [2 miljardit] eurot paindlikkusinstrumendi jaoks
+ [1,5 miljardit] eurot solidaarsus- ja hädaabireservi jaoks

Table 1
amounts are in EUR bn

Mid-term revision by priority		
	PRIORITIES	PEC 4
Ukraine	<i>Grants and provisioning</i>	17.0
	<i>Loans</i>	33.0
	Total Ukraine	50.0
Migration/ external challenges	Heading 4	
	<i>Asylum, Migration and Integration Fund (AMIF)</i>	0.8
	<i>Border Management and Visa (BMVI)</i>	1.0
	<i>European Union Asylum Agency</i>	0.2
	Total Heading 4	2.0
	Heading 6*	
	<i>Syrian refugees (Syria, Jordan, Lebanon)</i>	1.6
	<i>Syrian refugees (Türkiye)</i>	2.0
	<i>Southern neighbourhood</i>	2.0
	<i>Western Balkans</i>	2.0
Total Heading 6	7.6	
Total Migration and the external dimension	9.6	
STEP	<i>Innovation Fund</i>	
	<i>Invest EU</i>	
	<i>European Innovation Council under Horizon Europe</i>	
	<i>European Defence Fund</i>	1.5
	Total STEP	1.5
NGEU financing costs - a cascade mechanism		0.0
Administration		
Flexibility Instrument		2.0
Solidarity and Emergency Aid Reserve (SEAR)		1.5
TOTAL GRANTS		31.6
TOTAL LOANS		33.0
TOTAL PRIORITIES		64.6
REDEPLOYMENTS		
	<i>Interest payments from national budgets (MFA+)</i>	0.0
	<i>Redeployments within Heading 4</i>	0.0
	<i>Redeployments within Heading 6</i>	4.5
	<i>European Globalisation Adjustment Fund for displaced workers</i>	1.3
	<i>Redeployments from Horizon Europe</i>	2.1
	<i>Brexit Adjustment Reserve</i>	0.6
	<i>Cohesion/CAP centrally managed programmes</i>	1.1
	<i>Redeployments from Heading 2 - EU4Health</i>	1.0
TOTAL REDEPLOYMENTS	10.6	
TOTAL FRESH MONEY		21.0

* As referred to in paragraph 10 of document 23/23.